

סדר

אקדמות המבואר

מארמית
ללשון הקודש

שי

ממערכת
"פתגמין דתלמודא"

אַקדמויות מילין

הפיוט "אַקדמויות" פתוב בלשון ארמית, בהקדמה לתרגום קריאת התורה ועשרת הדברות הנקראים בחג השבועות, וכידוע נהגו מימי עזרא הסופר לתרגם כל פסוק שנקרא בצבור ללשון הארמית שהיתה השפה המפרת אז (במעט במו היום...).

הפיוט חלק פאן לעשרה פרקים לפי נושאי הענינים. והוא מוסד בראשי החרוזים על פי "אלף בית" בפול, ובסופו חתימת המחבר "מאיר ביר רבי יצחק, יגדל בתורה ובמעשים טובים אמן חזק ואמץ".

השורות המסומנות בכוכביות נאמרים על ידי הקהל

פתיחה

אַקדמויות מילין, ושריות שותא:

ראשית הדברים, ופתיחת השיחה,

אולא שקילנא, הרמן ורשותא:

אקח תחלה, הסכמה ורשות.

*** בבבי תרי ותלת, דאפתח בנקשותא:**

בשתיים ושלש שערות, שאפתח בחרדה,

שבח לבורא עולם

*** בברי דברי וטרי, עדי לקששותא:**

ברשות בורא עולם, ונושאו עד זקנה.

גבורן עלמין ליה, ולא ספק פרישותא:

גבורת עולם לו, ואין ספק לפרשן,

גִּוִּיל אֱלֹהֵי רִקְיָעַי, קִנִּי כָּל חוֹרֶשֶׁתָּא:
אֵילֹה הָיוּ הָרִקְיָעִים גִּוִּיל, וְכָל הַיַּעְרוֹת קִלְמוֹסִים.

***דִּיּוֹ אֱלֹהֵי יַמִּי, וְכָל מִי כְּנִישׁוֹתָּא:**

אֵילֹה דִּיּוֹ הָיוּ הַיָּמִים, וְכָל מְקוֹי מַיִם

***דִּיּוֹרֵי אֶרֶץ סַפְרֵי, וְרִשְׁמֵי רִשׁוֹתָּא:**

וְדִיּוֹרֵי אֶרֶץ סוֹפְרִים, וְרוֹשְׁמֵי רִשִּׁמוֹת –

הֶדֶר מְרֵי שְׁמַיָּא, וְשִׁלִּיט בִּיבְשָׁתָּא

אֶת הֶדֶר אֲדוֹן הַשָּׁמַיִם, וְהַשִּׁלִּיט בִּיבְשָׁה,

הֶקֶם עֲלִמָּא יַחֲדָאִי, וְכַבְּשִׁיָּה בְּכַבְּשׁוֹתָּא:

אֲשֶׁר הֶקֶם יַחֲדֵי אֶת הָעוֹלָם, וְאִין חֶקֶר לִיסוּדוֹתָיו.

***וּבִלָּא לֵאוּ שְׂכַלְלִיָּה, וּבִלָּא תִשְׁשׁוֹתָּא:**

וּבִלִּי לֵאוֹת שְׂכַלְלוּ, וּבִלִּי כָּל חֲלָשָׁה

***וּבִאֲתָא קִלְיָלָא, דְּלִית בָּהּ מִשְׁשׁוֹתָּא:**

בְּאוֹת קִלְיָלָה, נְשִׂאִין בָּהּ מִמְּשׁוֹת.

זְמִין כָּל עֲבִידְתִּיָּה, בְּהֶךָ יוֹמֵי שְׁתָּא:

הֶכִּין כָּל מְלָאכְתּוֹ, בְּאֵלֹה שִׁשַּׁת הַיָּמִים,

זֶהוּר יִקְרִיָּה עָלִי, עָלִי כּוֹרְסִיָּה דְּאַשְׁתָּא:

וְאוֹר כְּבוֹדוֹ עָלָה, עַל כִּסֵּא שֶׁל אֵשׁ.

***חֵיל אֱלֹהִים אֶלְפִין וְרְבוּא, לְשִׁמְשׁוֹתָא:**

צָבָא אֱלֹהִים אֶלְפִים וְרַבָּבָה, לְשָׁרְתוֹ,

***חֲדָתִין נְבוּט לְצַפְרִין, סְגִיָּא טְרָשׁוֹתָא:**

מִשְׁרָתִים חֲדָשִׁים צוֹמְחִים כָּל בִּקְרָה, רַבָּה אֲמוֹנָתוֹ.

טָפִי יְקִידִין שְׂרָפִין, כְּלוּל גִּפִּי שְׁתָּא:

וְעוֹד שְׂרָפִים יוֹקְדִים, כְּלוּלִים בְּשֵׁשׁ כְּנָפִים,

טַעַם עַד יִתְיַהֵב לְהוֹן, שְׁתִּיקִין בְּאֲדָשְׁתָּא:

וְעַד שֶׁלֹּא נָתַן לָהֶם הַצֹּה, יִדְמוּ בְּדַמָּמָה.

***יְקַבְּלוּן דִּין מִן דִּין שְׁוִי, דְּלֹא בְּשִׁשְׁתָּא:**

וְקוֹרְאִים זֶה אֶל זֶה יַחַד, בְּלִי אַחֹר,

***יְקַר מְלִי כָּל אֲרַעָא, לְתַלּוּתֵי קְדוּשָׁתָא:**

"מֵלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", וְשֶׁלֶשׁ קְדָשׁוֹת

כְּקַל מִן קָדָם שְׁדִי, כְּקַל מִי נְפִישׁוֹתָא:

קוֹלָם כְּקוֹל אֲשֶׁר לִפְנֵי שְׁדִי, כְּקוֹל מַיִם רַבִּים,

כְּרוּבִין קָבֵל גַּלְגַּלִּין, מְרוֹמְמִין בְּאוּשְׁתָּא:

כְּרוּבִים לְעֵמֶת אוֹפָנִים, מְרִימִים (קוֹלָם) בְּרַעַשׁ,

***לְמַחְזִי בְּאַנְפָּא עֵין, כּוֹת גִּירֵי קְשָׁתָא:**

לְחַזוֹת בְּפָנִים מְרָאָה עֵין, חֲצִי הַקֶּשֶׁת,

***לְכָל אֶתֶר דְּמִשְׁתַּלְחִין, זְרִיזִין בְּאַשׁוּתָא:**

לְכָל מָקוֹם שְׁמִשְׁתַּלְחִים, מִמְּהָרִים בְּזְרִיזוֹת.

מְבָרְכִין בְּרִיךְ יְקָרָה, בְּכָל לִשָּׁן לְחִישׁוּתָא:

מְבָרְכִים "בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ", בְּכָל לִשׁוֹן לְחִישָׁה,

מֵאֶתֶר בֵּית שְׂכִינְתָּהּ, דְּלֹא צָרִיךְ בְּחִישׁוּתָא:

מִמְּקוֹם בֵּית שְׂכִינְתּוֹ, שֶׁלֹּא נֶחֱוֵץ לְחַפְּשׁוֹ.

***נְהִימ כָּל חֵיל מְרוֹמָא, מְקַלְסִין בְּחִשְׁשֶׁתָא:**

הַמּוֹן כָּל צָבָא מְרוֹם, מְשַׁבְּחִים בְּאִימָה,

***נְהִירָא מַלְכוּתָהּ, לְדָר וְדָר לְאַפְרִשְׁתָא:**

אֶת הַדָּר מַלְכוּתוֹ יִתְגַּלֶּה, וְיִתְפָּרֵשׁ לְדוֹר וְדוֹר.

סְדִירָא בְּהוֹן קְדוּשָׁתָא, וְכֹד חֲלָפָא שַׁעְתָא:

סְדוּרָה הַקְדָּשָׁה אֶצְלָם, וְכֹאֲשֶׁר עֲבָרָה הַשָּׁעָה,

סִיּוּמָא דְלַעֲלָם, וְאוּף לֹא לְשַׁבּוּעָתָא:

יְסִימָה לְנֶצַח, וְלֹא יִחְזֹר לוֹמֵר אֵף לֹא לְשִׁמְטָה.

***עַדְב יְקָר אֲחִסְנִיתָהּ, חֲבִיבִין דְּבִקְבַּעְתָּא:**

אֲבֵל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם נֶחֱלֵת כְּבוֹדוֹ, חֲבִיבִים הֵם (מִהַמְּלָאכִים) שֶׁבִקְבִיעוֹת

***עֲבִידִין לִיה חֲטִיבָא, בְּדִנָּח וּשְׁקַעְתָּא:**

מֵאֲמִירִים אוֹתוֹ, שֶׁחֲרִית וְעֶרְבִית.

פְּרִישָׁן לְמִנְתָּהּ, לְמַעַבְד לִיה רְעוּתָא:

מִפְרָשִׁים לְחֻלְקוֹ, לַעֲשׂוֹת לוֹ רְצוֹנוֹ,

פְּרִישׁוּתָהּ שְׂבַחָהּ, יַחוּז בְּשַׁעוּתָא:

נִפְלְאוֹת תְּהִלּוֹתֶיהָ, יִסְפְּרוּ בְּכָל שָׁעָה.

***צְבִי וְחֲמִיד וְרִגִּיג, דִּילָאוֹן בְּלַעוּתָא:**

ה' רָצָה חֲמִיד וְחֶשֶׁק, שִׁיעֲמְלוּ בַּתּוֹרָה,

***צְלוּתָהּ בְּכֵן מְקַבֵּל, וְהֵנִיא בַּעוּתָא:**

לְכֵן יִקְבֹּל תְּפִלָּתָם, וְתוֹעִיל בְּקִשְׁתָּם.

קְטִירָא לְחֵי עֲלִמָּא, בְּתַגָּא בְּשַׁבּוּעָתָא:

קְשׁוּרָה (הַתְּפִלָּה) לְחֵי הָעוֹלָמִים, בְּכֶתֶר בְּשַׁבּוּעָה,

קָבֵל יְקָר טוֹטְפָתָא, יְתִיבָא בְּקַבִּיעוּתָא:

כְּנֻגַּד פֶּאֶר הַתְּפִלִּין שֶׁל הַקַּב"ה, יוֹשֶׁבֶת בְּקַבִּיעוּת.

***רְשִׁימָא הִיא גּוּפָא, בְּחֻכְמָתָא וּבִדְעוּתָא:**

רְשׁוּמָה הִיא הַתְּפִלִּין עֲצֻמָּה, בְּחֻכְמָהּ וּבִדְעוּתָהּ

***רְבוּתָהּ דִּישְׂרָאֵל, קָרְאִי בְּשִׁמְעָתָא:**

גְּדֻלָּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הַקּוֹרְאִים אֶת שְׁמֵעַ.

שִׁבַּח רַבּוֹן עֲלֵמָא, אֲמִירָא דְכּוֹתָא:

מְשַׁבְּחִים יִשְׂרָאֵל אֶת רַבּוֹן הָעוֹלָמִים, בְּאִמְרוֹת טְהוֹרוֹת,

שֹׁפֵר עָלֶיהָ לְחַוּיָּהּ, בְּאִפִּי מַלְכוּתָא:

נָאָה לְסִפּוּר שִׁבַּח ה', בְּפָנֶי מְלָכִים.

***תְּאִין וּמִתְכַּנְּשִׁין, כְּחִיזוּ אֲדוּתָא:**

בְּאִים וּמִתְכַּנְּסִים (הַמְּלָאכִים), כְּדָמוֹת גְּלִים,

***תְּמַהִין וְשִׁילִין לִיהּ, בְּעֶסֶק אֲתוּתָא:**

תְּמַהִים וְשׁוֹאֲלִים, עַל עֶסֶקָם בְּאוֹתִיּוֹת (הַתּוֹרָה).

כְּמִנְן וּמֵאֵן הוּא רְחִימָךְ, שִׁפִּירָא בְּרִיּוּתָא:

כִּי וּמִיָּהוּא אוֹהֲבֶךָ יִפְּהַּ הַמִּרְאָה,

אַרוּם בְּגִינָה סְפִית, מְדוּר אֲרִיּוּתָא

כִּי לְמַעַנּוּ אֶת סוּבְלֶת, בְּמַעֲוֹנוֹת אֲרִיּוֹת?

***יִקְרָא וַיֵּאָה אֶת, אֵין תַּעֲרָבִי לְמִרוּתָא:**

יִקְרָה וְנָאָה אֶת, אִם תַּתְּעַרְבִי לְשִׁלְטוֹנֵנוּ,

***רַעוּתְךָ נַעֲבִיד לִיךְ, בְּכָל אֲתִירוּתָא:**

רְצוֹנְךָ נַעֲשֶׂה לָךְ, בְּכָל מְקוֹמוֹתֵנוּ.

תשובות עם ישראל למלכי הגויים

בְּחִכְמָתָא מְתִיבְתָּא לְהוֹן, קֶצֶת לְהוֹדְעוֹתָא:

בְּחִכְמָה מְשִׁיבָה לָהֶם, קֶצֶת לְהוֹדִיעֵם:

יִדְעָתוֹן חֲכָמִין לִיה, בְּאִשְׁתְּמוֹדְעוֹתָא:

לוֹ חֲכָמָתָם, הִייתָם יוֹדְעִים וּמַכִּירִים.

***רְבוּתְכוֹן מָה חֲשִׁיבָא, קָבֵל הֵהִיא שְׂבַחָתָא:**

מָה חֲשִׁיבוֹת לְגַדְלָתְכֶם, לְעֶמֶת אוֹתוֹ הַשְּׁבַח,

***רְבוּתָא דִּיעֲבִיד לִי, כִּד מַטִּיא שַׁעְתָּא:**

הַגְדוּלָה שֶׁיַּעֲשֶׂה לִי, בְּאִשֶּׁר תִּגִּיעַ הַיְשׁוּעָה.

בְּמִיתִי לִי נְהוֹרָא, וְתַחֲפִי לְכוֹן בִּהְתָּא:

בְּהִבִּיאוֹ לִי אוֹרָה, וְאֶתְכֶם תְּכַסֶּה בּוֹשָׁה,

יִקְרִיָּה כִּד אֶתְגַּלִּי, בְּתוֹקְפָא וּבְגִבּוֹרָתָא:

כְּבוֹדוֹ כְּשִׁיתְגַּלֶּה, בְּתַקָּף וּבְגֵאוֹן.

***יִשְׁלָם גְּמֻלָּא, לְסִנְאִי וְנִגּוֹתָא:**

יִשְׁלָם גְּמוּלָה, לְשׁוֹנְאִיו וּלְאֵי הֵימָּן

***צִדְקָתָא לְעַם חֲבִיב, וְסִגִּיא זְכוֹתָא:**

וְצִדְקוֹת לְעַם חֲבִיב, וְרַב זְכוֹת.

הִיעוּדִים הֶעֱתִידִים

חֲדוּ שְׁלָמָא בְּמִיתִי, וּמִנָּא דְכוֹתָא:

שְׂמַחָה שְׁלָמָה תָּבוֹא, בְּהִבִּיאוֹ אֶת כָּלִי הַמְקַדֵּשׁ הַטְּהוֹרִים

קָרִיתָא דִּירוּשָׁלַם, כַּד יִכְנֹשׁ גִּלּוֹתָא:

לְעִיר יְרוּשָׁלַיִם, כַּאֲשֶׁר יִכְנֹס הַגָּלִיּוֹת.

* יִקְרִיָה מָטִיל עָלֶיהָ, בְּיוֹמֵי וּלְיָלּוֹתָא:

כְּבוֹדוֹ יִפְרֹשׁ עָלֶיהָ, יוֹמָם וּלְלֵילָה,

* גְּנוּנִיָה לְמַעַבְדַּבְהָ, בְּתוֹשֶׁבֶחַן כְּלִילָתָא:

חֲפָתוֹ יִכִּין בָּהּ, מְלוֹהָ בְּתִשְׁבָּחוֹת.

דְּזִיהוֹר עֲנַנְיָא, לְמִשְׁפַּר כִּילָתָא:

בְּעֲנַנֵי זָהָר, וּפְאָר סַכָּתוֹ,

לְפֻמִּיָּה דְעִבְדָתָא, עֲבִידֵן מְטַלְלָתָא:

לְפִי מַעֲשֵׂי הָאָדָם, יַעֲשֶׂה אֶת הַחֲפוֹת.

* בְּתַכְתְּקֵי דְהַב פִּיזָא, וְשִׁבַּע מַעֲלָתָא:

בְּכִרְסָאוֹת זָהָב-פֶּזֶז, וְשִׁבַּע מַעֲלוֹת

* תַּחֲמִימִין צְדִיקִי, קָדָם רַב פַּעֲלָתָא:

מוֹתָחִים הַצְדִּיקִים, לְפָנֵי רַב הָעֲלִילוֹת.

וְרִיזְיָהוֹן דְּמִי, לְשִׁבְעָא חֲדוֹתָא:

וּפְנִיָהֶם נִרְאָה, שִׁבַּע שְׁמָחוֹת,

רְקִיעָא בְּזִיהוֹרִיָה, וְכוּכְבֵּי זִיּוֹתָא:

כְּרָקִיעַ בְּזָהָרוֹ, וְכִזְיוֹ הַכּוֹכָבִים.

***הִדְרָא דְלֹא אֶפְשָׁר, לְמַפְרֵט בְּשָׁפוֹתָא:**

הִדְרָא שְׂאֵי אֶפְשָׁר, לְפִרְט בְּשִׁפְתֵימָם,

***וְלֹא אֲשַׁתְּמַע וְחָמִי, נְבִיאָן חֲזוֹתָא:**

וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא רָאוּ, הַנְּבִיאִים בְּחֲזִיוֹנָם.

בְּלֹא שְׁלֵטָא בֵּיהּ עֵין, בְּגוּ עֵדָן גִּנְתָּא:

עֵין לֹא רָאָתָהּ, בְּתוֹךְ גֵּן עֵדָן

מְטִיילִי בֵּיהּ חֲנָגָא, לְבַהֲדֵי דְשְׂכִינְתָּא:

אֵיךְ מְטִילִים בּוֹ בְּמַחּוֹל, עִם הַשְּׂכִינָה.

***עֲלִיָּה רִמְזֵי דִין הוּא, בְּרֵם בְּאַמְתָּנוּתָא:**

עָלְיוֹ יִצְבִּיעוּ: זֶה הוּא! אֲבָל בְּאִימָה,

שֶׁכֶּר הַצְדִּיקִים

***שֶׁבֶרְנָא לִיהּ בְּשִׁבְיָן, תְּקוּף הַמָּנוּתָא:**

קִינָנוּ לוֹ בְּשִׁבְיָהּ, בְּאַמּוֹנָתוֹ הַרְבֵּה.

יְדַבֵּר לָן עֲלֵמִין, עֲלֵמִין מִדְמוּתָא:

נִהְגּוּ עוֹלָמוֹת, בְּעֲלָמוֹת בְּמַחּוֹל

מִנַּת דִּילָן דְּמִלְקָדְמִין, פֶּרֶשׁ בְּאַרְמוּתָא:

זֹאת חֵלְקֵנוּ שְׁמִבְרָא שִׁית, הַפְּרִישָׁנוּ תְּרוּמָה.

***טְלוּלָא דְלוּיָתָן, וְתוֹר טוֹר רְמוּתָא:**

סִבַּת עוֹרוֹ שֶׁל לוּיָתָן, וְשׁוֹר הַהָרִים הַגְּבוּהִים,

***וְאֶחָד בְּחַד כִּי סָבִיב, וְעֵבִיד קְרִבּוּתָא:**

ואחד באחד יסתבב, ויעשה מלחמה.

בְּקִרְנוֹהִי מִנְּגַח בְּהִמּוֹת, בְּרִבְרִבּוּתָא:

בקרניו ינגח השור בהמות, בגאותו,

יִקְרֹטֶע נּוֹן לְקַבְּלָהּ, בְּצִיצוּי בְּגִבּוּרְתָּא:

יקפץ הדג כנגדו, בסנפיריו בגבורה

***מִקְרִב לִיָּה בְּרִיָּה, בְּחֶרֶבָה בְּרִבְרִבּוּתָא:**

יגש אליו בוראו, בחרבו הגדולה,

***אַרִּיסְטוֹן לְצַדִּיקִי יִתְקַן, וְיִשְׁרוּתָא:**

סעודה לצדיקים יתקין, וארוחה.

מִסְחָרִין עָלֵי תַּכִּי, דְּכַדְכּוּד וְגוּמְרִתָּא:

מסיבים לשלחנות, של כדכד ואבני אקדח,

נְגִידִין קְמִיהוֹן, אֶפְרִסְמוֹן נִהְרְתָּא:

ונשפכים לפניהם, נהרות אפרסמון.

***וּמִתְּפַנְקִין וְרוּי, בְּכִסִּי רוּיָתָא:**

ומתעדנים ורוים, בכוסות רויה,

***חֲמֵר מֵרֵת דְּמִבְּרָאשִׁית, נְטִיר בִּי נְעוּתָא:**

זין עסיס שמבראשית, שמור ביקב.

דברי קריאה לקהל

זָכְרֵינוּ כִּד שְׁמַעְתִּינוּ, שְׁבַח דָּא שְׂרֵתָא:

צְדִיקִים! כְּמוֹ שְׁשִׁמְעֵתֶם, שְׁבַח הַשִּׁירָה הַזֹּאת,

קְבִיעִין כֵּן תִּהְיוּ, בְּהִנְהוּ חֲבוּרָא:

כֵּן תִּהְיוּ קְבוּעִים, בְּאוֹתָן הַחֲבוּרוֹת.

***וְתִזְכּוּ דִּי תִיתְבוּן, בְּעִילָא דְרֵתָא:**

וְתִזְכּוּ לְשַׁבַּת, בְּמַעֲלוֹת הָעֲלִינוֹת,

***אֵרִי תִצִּיתוּן לְמִילִי, דְּנִפְקִין בְּהִדְרָתָא:**

כִּי תִשְׁמְעוּ לְדְבָרִי, הִיוֹצְאִים בְּהֶדֶר.

שבח להשי"ת שנתן לנו התורה

מְרוֹמָם הוּא אֱלֹהֵינוּ, בְּקִדְמָא וּבִתְרִיתָא:

מְרוֹמָם הוּא אֱלֹהֵינוּ, בְּרֵאשִׁית וּבְאַחֲרִית,

צְבִי וְאַתְרֵעִי בֵּן, וּמִסֵּר לָן אוֹרֵיתָא:

חֲפֵץ וְרָצָה בָּנוּ, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה.